

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMÁNYOK szabadalmazását eszközöli mind. államban **Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

FÖLDVÁRY IMRE férődiyat- és fehérnemű-raktára. **BUDAPEST,** IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett. **Villamvilágítás.** — Telefon. — Árjegyzék bérmentve. Cégem össze nem törlesztendő Földvári J. (Jakab) céggel.

„Toronyórák“ palota, laktanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** 1-es magyar gőz-órágyára Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzék, költésjegyzék. 1894.

kereskedelmi bank **felmondotta**

Kertész Tódor műiparú raktár üzlethelyiségeit.

Most

alkalom nyílik 1000 meg 1000-féle cikk olcsó bevásárlására.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság váltóüzlete. Budapest, V., Nádor-utca 4.

Mint kintinó tőkebefektetést ajánlja a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4 1/2 százalékos adómentes zálogleveleit és 4 1/2 százalékos közszégi kötvényeit, melyek nála a mindenkori napi árfolyamon jutalmakéntesen kaphatók. Teljesítő tőzsdéi megbízásokat, díjmentesen bevált szelvényeket, elfogad betéteket folyó- (cheque) számlára, pénztári jegyek vagy betéti könyvekre, s azokat 4 százalékkal adómentesen kamatoztatja.

Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság váltóüzlete.

Gerson Anna asszony **BUDAPEST,** **Andrássy-út 21.** (félemelet).

Buziás gyógyfürdő. Ujonnan berendezve, villamos világítás, szénasavas források, női bántalmak, vérszegénység, sápkór, vesefővény, gyomor és bélhurut, idegbajok ellen kiváló cseresznye tekintélyek által ajánlva, szénasavas meleg porsó fürdők, lép-(mór)-fürdők, colarisator fürdők, hidegvíz-gyógyintézet, vasuti állomás Lugos és Temevár az állomásra társas kocsik és magánfogatok vannak kirendelve. **SCHOTTOLA ERNŐ** gyógyfürdő-tulajdonos.

A Magyar Asphalt részvény-társaság Budapest, Andrássy-út 30 elvállalja jótállás mellett legolcsóbban **asphalt-burkolatokat** fektetését és **nedves lakások,** pinczék, stb. gyökerezés száraztatását. **Telefon.**

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Magyar csödtörvény 1881: XVII. törvényczikk.

Az összehasonlító jogtudomány igényeire való tekintettel.

Dr. Herczegh Mihály budapesti egyet. ny. r. tanár. — Második bővített kiadás. — Ára füzve 4 frt.

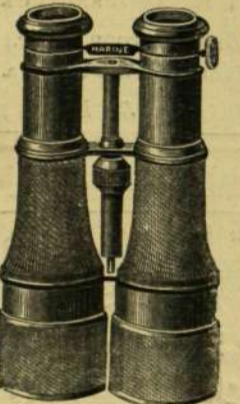
Eisenschiml és Wachtl Budapest, Váci utca 12. Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62. Legnagyobb raktár mindenféle fényképezési gépek és készülékekből. Alapítva 1856. — Többször kintüntetve. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.**

LATZKOVITS A. **BUDAPEST,** IV. kerület, Váci-utca 22. szám. Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros ajánlja **uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.**

FÖLDESZ L. 5675 puskműves. Budapest, IV., Múzeum-körút 3. sz. Ajánlja dísan felszerelt raktárát, úgymint vadászfegyverek, Flóbert és revolverek, épügy teljes vadász-felszerelések és töltenyeket. — Javítások pontosan és olcsón eszközöltenek. —

CALDERONI ÉS TÁRSA 5697 Budapest, IV., Váci- és Deák-utca sarkán. **Verseny- és vadász-csővek** à tirage rapide és à foyer conservé legújabb szerkezettel gyors használatra alumínium és más anyagból sárga börtokban kettős látócsövek domboru lencsékkel, 8 egész 16 szoros nagyítással másodpercz mutatók, lépésmérő s aneroid magasságmérő zsebben hordhatók távolságmérő, zsebkörzők nagyítóüvegek vadász-szemüvegek, mérőszalagok, lómértékek **fényképezési készülékek** amateur és turisták számára. — Képes árjegyzékek bérmentve állanak rendelkezésre. —

Magyar királyi államvasutak gépgyára. Gőzcséplő-garnitúrák Hengerkazános lokomobilok Szalmakazalozó gépek Gőz-kukoriczamorzsolók Stibor-körfürészek — **mindig csak** — a m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél Budapest, VIII., József-körút 41. sz. a. rendelendők meg. 5472

Frommer A. Herrman utóda **BUDAPEST.** 5461 Fő-üzlet: V. kerület, Tükör-utca 5. szám. Fióközlet: VI., Andrássy-út 1. sz. **Magasan koncentrált műtrágya egyedüli főraktára.** Megjelent a **díszes tavaszi főárjegyzék.** Kivánatra ingyen és bérmentve küldetik meg Minden rendelmenyhez **ingyen melléklet.**

VASÁRNAPI UJSÁG

19. SZÁM. 1894.

BUDAPEST, MÁJUS 13.

41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** évi egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 •

Csepén a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt félévre — 4 •

Csepén a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre 5.— Keltői előfizetésben a postaiag megfizetett viteldij is csatolandó. fél-évre — 2.50

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ.

AJÉLEN MÁJUS hónap 5-dike nevezetes nap volt az épülőben levő új országház munkálatainak történetében. Ezen a napon tartották a szokásos «bokréta-ünnepet» annak öröme, hogy a nagyszerű építmény falai a tervszerű magasságot elérvén, ezzel a kilenczed-fél éve tartó munkák legényesebb része befejeződött, s így most már csak a betetőzés, a díszítés és a berendezés munkái vannak hátra.

Félig tehát készen van immár az a valóban nagy alkotás, mely eszméjében a magyar államnak, építészeti jelességében pedig a magyar székes-fővárosnak méltó díszé lesz.

Az új országháznak tervezetét és építési munkálatait lapunk már több ízben ismertette, mindazáltal ezt az alkalmat sem mulaszthatjuk el, hogy a rá vonatkozó főbb és újabb adatokat el ne soroljuk.

Az **állandó** új országház építésére első sorban az adott okot, hogy a mostani könnyű szerkezetű országház, mely 1867-ben csak **ideiglenes** használatra épült, szakértők véleménye szerint már 1879-ben olyannak mutatkozott, hogy tetemes javítások és átalakítások nélkül sokáig fent nem tartható, nem is tekintve azt, hogy a törvényhozó testületeknek csak egyikét fogadhatja be, s hogy, mint ideiglenes építmény, az ország méltóságának épenséggel meg nem felel. Más részről azonban még nyomósabb ok volt

annak meggondolása, hogy a közeledő ezredévi nagy nemzeti ünnep épen a legjobb alkalom egy olyan nagyszabású emlékmű létesítésére, mely a magyar nemzet egységét s a magyar állam szilárdságát és hatalmát művészileg jelképezzé és rendeltetésében fennen hirdesse az egész világ előtt. Erre a célra semmi sem lehetett volna alkalmasabb és méltóbb, mint egy minden tekintetben tökéletes alkotás, állandó országház, mely a törvényhozás mind a két házának, tehát a képviselő- és főrendiháznak is illő befogadására egyiránt elegendő is, díszes is legyen, szóval benne és általa a magyar állam méltósága a lehető legfényesebben kifejeztessék.

Az országgyűlés készséggel magáévá tette ezt

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ. — STEINDL IMRE TANÁR TERVBAJA UTÁN.

a tervet s 1880-ban már törvényvel intézkedett az állandó országház megépítésének haladéktalan munkába vétele iránt.

Nincs miért ismételnünk a pályázat-hirdetés részleteit. Elég annyit említenünk, hogy az állandó országházépítő bizottsághoz beérkezett 19 hazai és külföldi pályamű közül műgye-temünk tanárának, Steindl Imrénének a pályázó terve nyerte el az első díjat, s egyszersmind a terv megvalósítása is a jeles mesterre bízott, mit 1885 okt. 12-én kezdett meg.

Steindl újabb csúcshívés (gót) stílusban tervezte a nagyszerű épületet, megtartván e nemes stílus minden művészi jellemvonását, de egyszersmind szerencsés párosítván vele, különösen a díszítésekben, mindazt, a mi a magyar szellem és hazafiság kifejezésére alkalmas. Mesterileg elkerülte művében a kolostorhoz illő komor hangulatot, vagy a templomhoz való kenetes fenséget; de annál inkább érvényesítette az építmény céljaival egyező hatalmas erőt és büszke méltóságot.

A kiszökellő részletekkel (rizalitokkal) tagolt épület hosszú négyszög alakú. Helyéül már a törvény a Duna balpartján, a Lánchíd és a Margit-híd közén azt a tágas tért jelölté ki, melynek az idő szerint Tömör-tér volt a neve. Az épület hosszanti tengelye a Duna folyásával egykörüli s így a hatalmas homlokzat egész hosszában nyíltan bontakozik ki a lábai alatt elhaladó folyam felől, büszkén tekintve át a tulsó partnak arra a részére, mely fölött a várban a Mátyás temploma emelkedik. Az épület legnagyobb hossza 268³³ méter, legnagyobb szélessége 118¹³ méter, nem számítva a gyámpillérek kiszökelléseit. A tér, a melyen a palota minden oldalról szabadon áll, 95,000 négyszögméter (22 hold), melyből az épület 15,745⁴⁵ négyszög-méternyi területet lep el, de úgy, hogy e terjedelemből 2,417³³ négyszögméter az udvarokra esik. A fő bejárattal magában foglaló belső (város felőli) homlokzat a Nádor- és Alkotmány-utczákra néz; ezeken kívül még öt más tágas utca torkollik ide.

A sok tagú rengeteg épület fölött közepén egy roppant nagy kupola uralkodik, melynek 95 méternél magasabbra emelkedő csúspontja tetemesen túlszárnyalja az előtte két oldalt álló, gyönyörű, karesű tornyokat is. Ez a kupola az egész műnek mintegy a magva. Az alatta levő tizenhat oldalú, tehát csaknem kerek terem lesz az a helyiség, a hol ünnepies alkalmakkor az országgyűlés mindkét házának tagjai együtt ülészhetnek. Ettől a kupolás teremtől jobbra a képviselőház, balra pedig a főrendiház külön-külön ülésterme lesz, míg a főbejárat fölött az országos bizottság (delegáció) számára készül egy külön ülésterem. E főhelyiségekben kívül lesznek a miniszterek, bizottságok, osztályok, stb. szobái, valamint általában azok a termek (társalgó, olvasó, étkező) és szobák, a melyeket az országgyűlés céljai és szükségai kívánnak. A helyiségek összes száma több lesz száznál.

A főbejárat hármass kapuval az Alkotmány-utca felé nyílik s a pompás oszlopos előcsarnokba vezet, honnan egy három karú díszlépcső megy föl az első emeletre. Nagy számmal vannak a másodrendű bejárók és lépcsők, mind úgy elhelyezve, hogy az épület bármely részében kényelmesen s minden tévedés nélkül eljuthat az ember. A tetőzet egészen vasszerkezetű lesz.

Az épületnek külsején, valamint belsejében szobrok és majolika díszítmények lesznek minden alkalmas helyre illesztve. A száznál többre menő szobrot mintegy negyven szobrász állítja elő, kik mind hazai művészek. Ő nekik jutott e hatalmas alkotásnál az a földadat, hogy történelmünk nagy alakjainak, így összes fejedelmeknek és királyainknak egész sorát részint művésziileg megalkossák, részint képmásokban megörökítsék. Meggyezendő, hogy a szoborművek, bármennyire sikerültek is magukban véve, mégis csak úgy ítélendők meg, mint díszítmények, melyek az építészeti környe-

zet kiegészítésül szolgálnak. Képmási hasonlatosságot csak azokban kereshetünk, melyek hiteles ábrázolások után készülhettek. E szobrok mintái már nagy részt készen vannak. A művészek legtöbbször csak a mintákat készítették maguk; a kőbe faragást épen az építészeti czélra való tekintetből, ügyes szobrász-munkásokra bízzák, kik a minták hű lemásolására eléggé gyakorlottak és képesek.

A szobrok közül magába a kupolás főcsarnokba tizenhat fog jutni, vagyis minden sarokba egy-egy. A sarokok e végre már eleve fülkeszerűleg vannak építve. A szoborművek közül lapunk jelen száma a következőket mutatja be rajzokban: *Árpád*, *Szécsi Antaltól*; *Szent István*, *Köllő Miklóstól*; *Szent László*, *Róna Józseftől*; *Nagy Lajos* és *Báthory István*, *Brestyánszky Bélától*; *Könyves Kálmán* Mayer Edétől. A kupolába szánt szobrok mind csoport-ábrázolatok, a menyinyiben a főalakok mellett két oldalt két-két apród áll, mintegy kortörténeti típusul a főalak idejébeli magyar életnek. A vezérek és királyok alakjai egyébiránt, kronologikus rendben, az épület külsején is ott fognak díszleni; a főbejáró két oldalán a két leghatalmasabb király alakja: a Nagy Lajos és Mátyásé.

A berendezés művészi elemei közé fog tartozni Munkácsy Mihály hatalmas festménye, a «Honfoglalás» is, melynek azonban még jó ideig kell várnia, míg végleges helyére eljuthat, mind a mellett, hogy az ezredévi nemzeti ünnep alkalmával, vagyis 1896-ban, mint remélik, az országgyűlésnek már mindkét háza az új palota kupolatermében fogja megtarthatni együttes díszülését.

A nagy emlékmű létesítésére, mint önként érthető, mindenből a legkitűnőbb anyagokat használják. E részben oly szigorú az ellenőrzés, hogy a legesekélyebb szállítmányt is a leg gondosabb megvizsgálás alá veszik, még pedig nemcsak szemmel, hanem műszaki eszközökkel is, hogy ne csak rendtelenség, de még csak tévedés se fordulhasson elő. S ez bizonyára így van rendjén egy olyan építménynél, melynek művészi becsé, biztossága és tartóssága minden emberileg felállítható követelésnek tartozik eleget tenni, hogy az lehessen, mi a lenni akar, s a mit a közvélemény kíván.

Folytonosan figyelemmel kísérik e nagy munkát az egész művelt világnak műszaki emberei. S megnyugvásunkra, sőt büszkeségünkre szolgálhat, hogy már eddig is osztatlan elismeréssel adóznak Steindl Imre építészünknek az illetékes szakértők. Mesteri munkának tartják már magát az épület alapvetését, mely a vizparti nehézségeket nemcsak diadalmosan legyőzte, hanem valóságos kősziklát teremtett a roppant épület alá, oly szilárd kősziklát, melyet ársvíz meg nem rongálhat, sőt szerintök még netalán földrengés sem bolygathat meg. Dicsérik továbbá a stíl nemességét és finomságát. Elismeréssel említik, hogy az oly óriási kiterjedésű, oly roppant sok rész szövevényéből szerkesztett tömkeleg egészen véve oly könnyen áttekinthető, oly világosan érthető s oly keresetlen természetességű. Szerencsésnek mondják a helyet, melyen a roppant kiterjedésű alkotás emelkedik, hatalmasan kiválva nemcsak a környező térből, hanem a renaissance-izlésű palatársorok közül is, melyek mellette a dunapartot szegélyezik. Ritka szép látvány ez a páratlan mű a Dunán érkezőnek már most is, midőn fényes homlokzatát meredező állványok hálózata zárja el a szem elől, s midőn falai tetejéről még hiányzanak a pompás kupolák, tornyok s egyéb díszítmények.

Nagyszerű építkezés az új országház; de bizony nagy az ország bőkezűsége is, midőn ezt a palotát hatalma jelül s ezredévi örömmünnepe emlékeül megalkottatja. Nem kevesebbre, mint 12,548,000 frtna van előirányozva csak a pusztá építkezés díszítés és berendezés költségeinek az összege. Hát még a minden szükségessé váló ellátás! Az bizony még szintén bele fog kerülni több százezer forintba, úgy, hogy a végső leszámolás aligha lesz kevesebb kerekszám 14 millió frtnál. De Magyarország mind műveltségben, mint anyagi jólétben haladt már annyira, hogy ilyen hasznos fényűzést megengedhet magának, meg különösen akkor mikor a népek életében oly ritkán előforduló ezredéves múlt megünneplésére készül.

STRÓFÁK

JÓSIKA MIKLÓS SZÜLETÉSÉNEK SZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁRA.

A halálban is száműzöttnek
Uj sirja végre honi föld lett.
Bús álma immár — nyugalom.
Jelezni ott a honi halált:
Sodord reá dalom virágát.
Bolyongó, kósza fuvalom . . .

A tapsok, málva elhínek zengtek,
Hülő porával elpikentek,
Mással lett: élet, kor, regék;
De bennük lüktet lelke vágya:
Diadalod az ő munkája,
Teremtő, újabb nemzedék.

Mig bontogatod ifju szárnyad:
Nézz vissza rá s tiszteld apádat,
Ki zord időkben érted élt;
Te boldogabb, — talán nagyobb vagy,
De nálunk akkor még dadogtak,
Mikor ő megszólalt s beszélt.

A nagyságot, a dicsőséget,
Mely a miénk volt s messze tévedt,
Rom, repkény: nem mutatta más.
Ő süppedt sírok fört bongvra,
Költészetével fénybe vonta
Édes hited', Föltámadás!

S porból, romokból, sírkövekből
Egész világot épített föl,
Minőt még nem láttunk soha;
Rég alvó árnyak ujra éltek,
Feldübörgött a holt történet
S ajkán búgott a harsona.

Élvezaj tört ki romból, árnyból;
Daliák, szűkek hült porából
Friss rózsák, zengő csalogány . . .
A jövőt űzte multak álmán
Csótáros, dőlczeg paripáján:
A ragyogó Romantikán.

Regéi színes fátolyában
Uj élet hite zsongott lágyan,
Ígész, ábrándos, mesés!
S e boldog szender gyönyöréhez
Közeli volt a való, mely érez,
S mely győz: a bátor öbrédés.

Mesék nagyapja, vén regélő!
Mi benned élt, bennünk is élő,
Eleven érzés, — hű, igaz:
Hited, küzdelmed, szenvedésed —
Egy meg-megújuló történet:
A mi történetünk is a . . .

Uj sírod immár honi föld lett,
A halálban is száműzöttnek
Megadva már a nyugalom:
Lágyan befődni csöndes álmod':
Késő halálból tégy virágot
Porlő szívére, tört dalom.

ENDRÓDI SÁNDOR.

ÜNNEP.

Carducci Jósúé költeménye.

Ünnep volt. Június tüzelte fent
Az ólomszínt, száraz felleget.
Halvány világa a templomba bent
A barna falócákon reszketett.
Az íves templomajtón, mely fölött
Két ó gránit-orozslán örködött,
Az oltárok közé beszállt a zaj,
Visongás, ének, piaci zsvaj.

A mise zengett és az orgona
Merész búgása Istenhez kiáltott.
A templom hátrészén két katona
A tündöklő főoltárt nézve, állott.
Itt, hol száj gyertya hirdet ünnepet,
Arany s brokát pompája közepett,
Mindkettő haza gondolt, falujára
S a Szent Szűz egyszerű kis templomára.

Két karesu, vérpíros oszlop alatt,
— Füstös, sötét bolt íve áll felette —
Szép asszony térdel, fején kalap,
Keztyűtelen szép kezét összetette.
Nedves szemében a villám kigyult,
A mint szíve háborgott vagy csitult:
Mig megvallotta titkát, — szép korának
E szép virágát, — mennybeli urának.

Én láttam azt, midőn ez éjszemekből
Mig föltekintett, kirepült egy csillag,
S szárnyas angyalka szállt ki s lebegett föl
Kis ajkai közül, midőn kinyitlakt.
És a szelid csillag reszketve bolygott;
S nem tudom kire mosolygott, mosolygott;
Az angyal fölszállt s Istenhez menet
Kiáltott: «Uram! hála, köszönet!»

A pap megfordult: «Ite! Menjete!»
A nap áttörte fellegel homályát
És szívárvánnyal koszorúzta meg,
A szép asszonyt, ki végező imáját.
Ez a bizánczi szobrocskák során
Pírálva ment ki, üdén, szaporán.
De a Madonna szemeit lesítve
Nézte fiát s szóló: «Ámor az ő üdve.»

ZEMELENYI ÁRPÁD.

A GYANU.

Elbeszélés a kalotaszegi népeletről.

Irtá Gyarmathy Zsigáné.

I.

Az új, tornáczos nagyházban is, az ől melletti kis viskóban is még világosság van; itt is, ott is beteg asszony hánykodik nehéz küzdelemben . . .

Az éj zimankós; a kutya fel-felvonit. Ilyenkor Bács István összeborzong és még nehezebb léptekkel járja utját a tornácztól a csüregig. Eláll a szélvész, kiragyognak a csillagok és az ől mellett való viskóban eloltják a gyertyát. — «Az már tülegett rajta,» — gondolja István és a tehetős paraszt büszkeségével teszi hozzá: — «de hát ugyan mire is jó az ilyen nyomorultnak a gyermek?»

Végig megy az udvaron, belép a tornácba, izmos fiatal alakja félve hajol az ajtóhoz: — «Szegény Erzsók felette rosztul van . . . szivesen magamra vállalnám a szenvedését!»
Nagyon szereti, nagyon szánja a feleségét. Azt a másikat nem szereti, nem szánja senki s mégis könnyebben átesett rajta. Visszafordul,

Kimnach László rajza.

BÁCS ISTVÁN ÖSSZEBORZONG.

Kimnach László rajza.

AZ ÖREG ASSZONY A GAZDÁHOZ VISZI A GYERMEKET.

végig megy az udvaron, megáll a viskó ablaka alatt: itt már minden csendes. A rozoga falon egy fényes csik fut végig; a tornáczos ház ajtaját kinyitották, onnan szökött ide az a fény és onnan jó az az új hang is, mely áttörve a hideg őszi légen, megérinti az apa szívét.

A tágas szoba padlóján, káros padjain szét van szórva az a temételen ágynemű, mely máskor a padlástverő ágyak díszé szokott lenni. A nyitott tűzhely lobogó lángja bevilágít minden zugot. Egy nagyobb halmaz ágyneműn széttárt karokkal alszik egy két-éves kóvér piros fiucska: bizonyosan az édes anyja mellől került a hevenyészett ágyra. Piros orrú, fényes arczú öreg asszony, a falú bábája, múmia-divatra pályázott új szülőttel tart az édes anyja elé: — «Fiú?»

— «Fiú; de nem ez a fő, hanem hogy ép . . . ezért adj halált a jó Istennek, Erzsók!»
Az elgyöngült fiatal anya kérdő tekintettel néz az öreg asszonyra: a másíknál nem mondta ezt . . . most mért mondja?

Belép a gazda, az öreg asszony nyomban hozzávisszi a gyermeket:

— «István, adj halált az istennek, hogy ép gyermekkel ajándékozott meg.» . . .

— «Ennek is azt mondja, de hát miért mondja?»
Gondolja a beteg és elgyöngült idegeinek finom hallását egészen arra fordítja, hogy kivegye, mit suttog a bába:

— «Mert István, született ezen a telken az éjjel egy kétféjű csodagyermek is: borsószik tőle a hátam . . . ha az Úr isten rátok mérí ezt a csapást, az bizonyos, hogy a feleséged bele hal az irtózatba, mikor még én is meg vagyok képzelődve!»

A beteget halotthalványság futja el és feje meredten szegül hátra, az ura hozzá siet, az öreg asszony pedig ezetért kiabál, a mit fel is fedez és elkezd dörzsölni a menyecskét: «Uram isten, de mi leheté ilyen hamar!»

— «Erzsók! édes feleséged, téj magadhoz! Lásd a jó isten meghallgatta kérésedet, fiút ada a fiú mellé, épen úgy, a mint kívántad. Tudod, mindig azon imádkoztál, hogy szép két fiad legyen: két nyiló rózska egy törül; ez is olyan szép lesz, mint Jánoska . . . meglásd csak, hogy olyan lesz.»

Végre felnyitja a szemét, az urára néz és

mosolyogni akar, a miből csak egy fájdalmas ránkás lesz; aztán körültekint rettegő kereséssel. Talán a gyermekét kívánja? És a bába oda viszi. Az anyja rátekin, remegni kezd, lázas félelem fogja el, eszmélete ismét el akarja hagyni:

— «Hol a másik feje?»

Összenéznek. De a beteg tudja, hogy a gyermeknek van még egy feje s izgatottan követeli, hogy mutassák meg azt is.

— «Úristen, még az eszt vesztí!»

Nem vesztette az eszt, csak elgyöngült idegeire oly nehéz súlyllyal csapott a kis csodaszörnyről való suttogás, hogy mélyebbre nyomult, mint sem elismulhasson. Hát ha ez a borzasztó dolog vele történt volna? S gondolata még végig sem siklott e feltevésen, már a gyanu bele kapott a szívébe s lelke szövevényét egészen összekuszálta. Erős lázba esett s izonyú látományok kezdtek gyötörni: a kétféjű gyermek folyton ott ült a mellén, nehéz is volt, forró is volt, csak akkor futotta el a jéghidegség, midőn négy fagyos kis kéz kezdte cirizgatni és két szederjes szája csaka beszélt hozzá rémséges dolgokat: — «Úgy, úgy! Mi vagyunk a te édes gyermeid, hiába ástak el a kertvégi tövisaljbán, azért mi mindig vissza jövőnk hozzád, ide ülünk a melledre és itt maradunk, mert itt van a mi helyünk.» Oda is ültek és ott is maradtak egy egész életen keresztül.

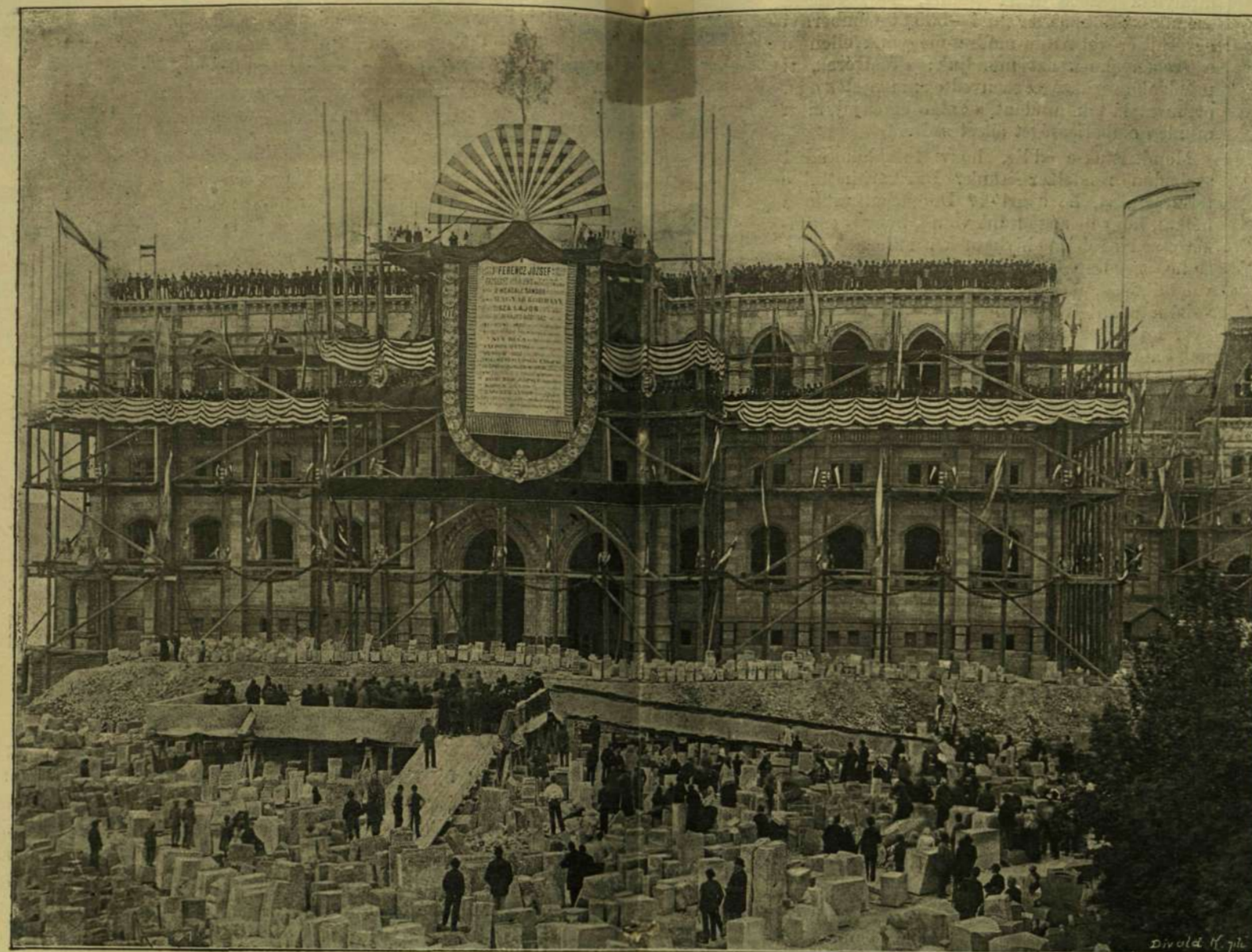
II.

Már vége felé járt a tél, midőn Erzsók kezdett öntudatra jutni és felkeletetni. A mit lázaiban látott, abba teljesen beleélté magát. Annak a borzalmas éjjelnek minden mozzanatát ezerszer végig élte. A kutya vonítása, a bába sugdosása és a rémálmok kétségtelemné tették előtte a dolgot és a gyermekeserében erősen hitt. Elhatározta, hogy nem szól senkinek, csak midőn egészen nyilvánvaló lesz a dolog, akkor mondja meg az urának.

Hogy a menyecske élet és halál közt lebegett, a gyermeket beadták az özvegyhez, hadd szoptassa, úgy sem fizetett még házibért, mióta ide befogadták. Valami kóbor fényképésznek volt a felesége, az ura itt halt meg néhány hó előtt s úgy maradt a Bácsék nyakán az özvegy. Bács mind várta, hogy Erzsók mikor fog gyermeke

BÁTHORY ISTVÁN. — Brestyánszky Béla szoborműve.

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ BARRÉTA-ÜNNEPÉLYE.

Divald K. pillanatnyi fényképe.

SZENT LÁSZLÓ. — Róna József szoborműve.

KÖNYVES KÁLMÁN. — Mayer Ede szoborműve.

SZENT ISTVÁN. — Kéllő Miklós szoborműve.

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZ KUPOLÁS CSARNOKÁNAK ÁPMETSZETI KÉPE.

AZ ÚJ ORSZÁGHÁZBÓL.

ÁRPÁD. — Szécsi Antal szoborműve.

NAGY LAJOS. — Brestyánszky Béla szoborműve.

— «Kedves barátom, tiz perc múlva uton leszek és ép úgy el fogok tűnni, mint a most elégetett papiros hamuja. Többé egymást alig látjuk. Mielőtt elhagynának, egy jó tanácsot adok. Add el minden holmidat és menj feleségeddel más országba. Ez nem nektek való hely. Ha nem akarna elmenni, kényszerítsd, mert ennek meg kell lenni. Ne jagass, a miért te szent nem lehetsz, ő pedig az angyalok sorába nem való. Légy férfiú és bánj vele tisztességesen, a mint illik. És most Isten veled!»

Az istálló ajtaja előtt ólálkodó lovász azt sutogta Hamlinnak, hogy a gazda kocsija készen áll.

— «Pokolba a kocsival, vezesd ki szürkemet!» kiáltá ingerülten Hamlin.

A halálra ijedt lovász sietve látott a paripa után.

— «Tán valami baj történt, Hamlin úr?»

— «Félre az útból!» És Hamlin lovat megsarkantyúzva, egy pillanat alatt eltűnt.

* **Hawaii hadseregében**, mely összesen 65 katonából áll, 3 tábornok van.

* **Görögországban** a kis gyermekek sirjába sokszor tesznek élő kutyát, abból a bazonás hitből, hogy a kutya mindenütt tájékozza magát s a gyermeknek vezetője lesz a túlvilágban.

* **Újféle pecsenye**. München felől az a furcsa hír érkezik, hogy ott mind összefogdosák az utcákon futkozó kutyákat, de nem azért, mintha veszettek volna, hanem mert a jó bajorok, egyes nyalánk próbák után arra a tapasztalatra jutottak, hogy a kutyahús nemcsak jó, hanem igen jó, különösen pecsenyének. Most aztán halálos veszedelem fenyeget Münchenben minden kutyát, a mely nem ölben, vagy nem szinegen vezetve sétál. Ha ez igaz: akkor jó lesz Münchenbe szállítani fölösleges kutyáinkat. Ott meg is veszik, meg is eszik őket. Jó étvágyat a bajoroknak!

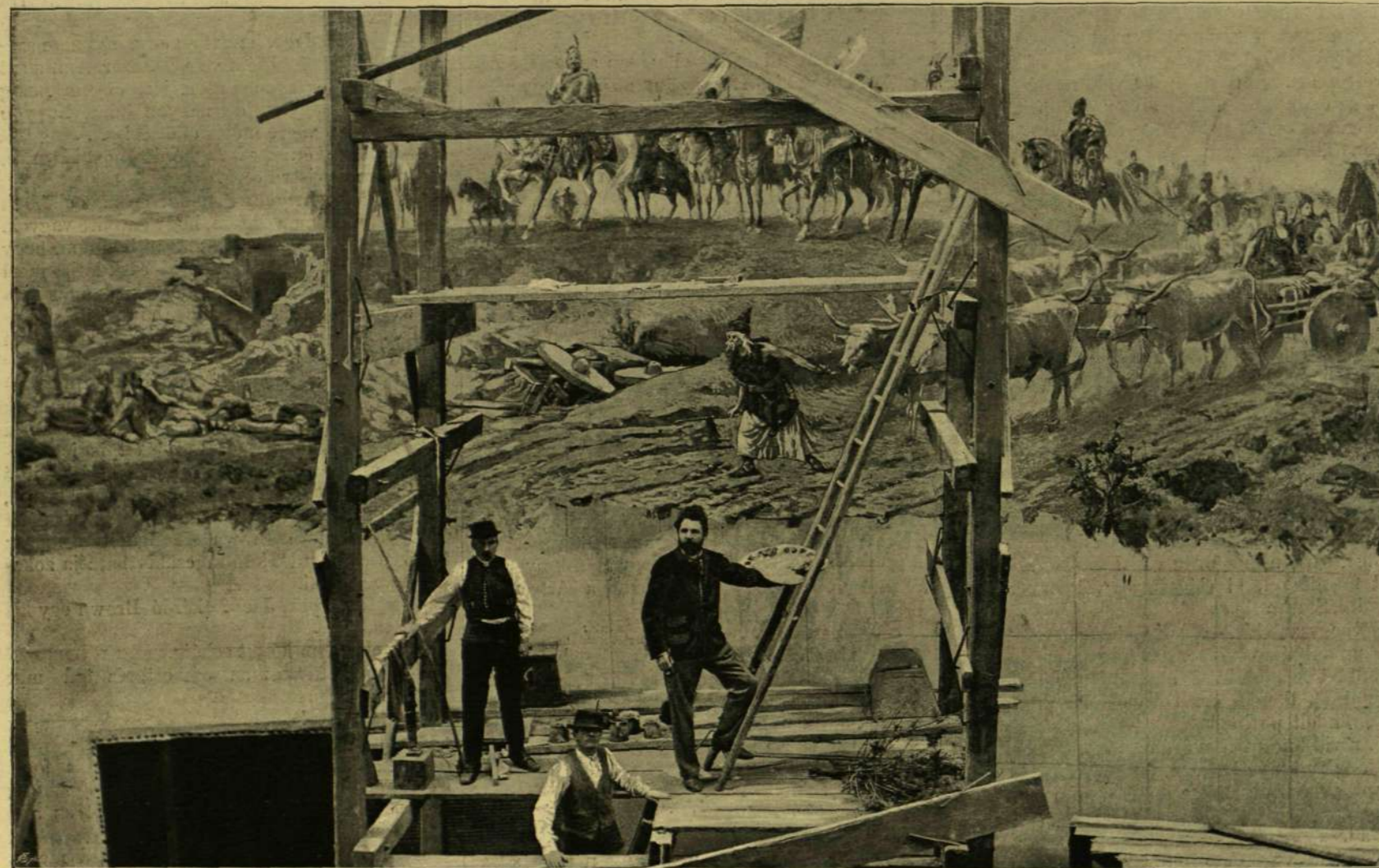
* **Hordozható kápolnát** visznek magukkal a misszionáriusok Ausztráliában. A kápolnát összerakva egy ló vagy három ember is elviheti, bár székek és egy kis orgona is van benne s ezenkívül villamosvilágító készülék.

* **A Szent-Lőrinc folyó vize** tömegére nézve a legnagyobbak közé tartozik. A víztükör nagysága 233 négyzet kilométer s mivel átlagos mélysége 182 méter, benne 42,000 köbméternél több víz van, azaz súlya nézve legalább 840 milliárd mázsányi.

* **Gazdátlan kincsek**. Az angol kormány kezelése alatt legalább 100 millió hever gazdátlanul, 1892-ben is 1,427,753 font sterlinget, azaz közel 30 millió koronát érő osztalékot és részvényt nem vettek föl. Ezenkívül a Chancerynél (kancellári törvényszék) régi idő óta mintegy 1360 millió frtnyi pénz vagy pénzürték hever, melyet egykor itt tettek le, de később elfeledtek fölvenni.

* **Hosszu szakállu emberek**. Londonban egy Latter Rikárd nevű embernek 2,1 méter hosszú szakálla van, még nagyobb 2,1 méter hosszú Lagrand Larowé, ki Missouriban lakik.

* **Vasút széllel hajtva**. Kanzas államban a Pacific-vasúton a nagy síkság némely helyein a gőzkocsikra 3 $\frac{1}{2}$ méter magas háromszögű árbócokat tűznek fel s azoknál fogva a vonatot a széllel hajtják. Mondják, hogy óránként 66 kilométernyi utat tesz meg az így hajtott vonat.

FESZTY ÁRPÁD KÖRKÉPE. — A FESTŐÁLLVÁNY A MAGYAR VEZÉREK CSOPORTJA ELŐTT.

Erdélyi M. fényképe után.

Sok esztendő múlva, midőn a vidéken valami alagutat építettek, a munkások egy félig bedőlt aranybánya fenekén Hamlin csontvázára akadtak, ki lovával együtt ott veszett el.

EGYVELEG.

* **Az egész földön** minden percben átlag 65 ember hal meg és 70 születik. Ez a csekély többlet évenként 1,200,000 főből álló szaporulatot okoz.

* **Justitia óriási szobrát** állítják fel közelebb San-Franciskóban. A szobor 52 $\frac{1}{2}$ méter magas, s a Justitia által tartott mérleg egy-egy serpenyőjében 50 ember férhet el.

* **A vas lemezeket** ma már oly finomul készítik, hogy 1000 darab egymásra rakva 25 milliméter vastagságú, tehát a selyempapírossal egyenlő finomságú. Swansa vashámorban most még finomabbat készítettek, melyből 25 milliméter vastagságú csak 4800 darab ér el, azaz minden lemez alig $\frac{1}{1000}$ milliméter átmérőjű, bár oldalhossza 13–25 centiméternyi.

* **A vaj Dániából** nagyjából Angliába kerül: évenként mintegy 40 millió kilogrammnyi. Angliába ezenkívül még legalább 10 millió kilot visznek más országokból, másrészt maga Anglia 35 milliót küld külföldre.

* **Nagy atletikai kiállítást** tervelnek Párisban az 1900-ki világiállítás alkalmából. A gyűjtemény a kiállításnak külön csoportját fogja alkotni s többek közt a sport múltját is bemutatja, kezdve az olimpiai játékok és a római gladiator viadok feltűnésével.

* **Óriási lilium nyilik** jelenleg a londoni növénykert üvegházában. A liliumot Bermuda-szigetről hozták; törzse magas s levelei legyező alakjában terülnek szét, melyek felett 181 virág nyilik hullámos alakú csoportozatban.

* **A «La Carmagnole»** név alatt a rémuralom korában elhíresedett francia dal most ismét divatosá lett Párisban. Az anarkhisták dalolják némi alkalmi változtatásokkal és «La Ravachole» nevet adtak neki.

* **Elsüllyedt hajó** jött napfényre újabban tengeralatti forrongás következtében egy amerikai kikötőben. A hajón három csontvázat találtak, továbbá a kapitány szobájában több órat s egy székot, melyben több ezer font értékű guinea volt 1809-ből. A hajó láthatólag tűz miatt süllyedt el.

* **A Holt-tenger** vizében egy francia tudós újabban tömördek mérges bacillus-féle állatot talált, melyek más állatokba oltra rögtön halált okoznak. Nevezetes, hogy ezek a parányi lények a Jordánban is elterjedtek, holott itt a zarándokok rendszeren megfürdenek.

* **Kétszáz szarvasmarha egy agárért**. Egy afrikai utazónak igen szép olasz agara volt, melyet Lobengula néger fejedelem szeretett volna megvenni. Mind többet ígért érte, végre 200 darab szarvasmarháért oda adta az utazó.

* **A belga hadseregben** a legnagyobb katona jelenleg 1,600 méter magas s levelei legyező alakjában terülnek szét, melyek felett 181 virág nyilik hullámos alakú csoportozatban.

* **Óreg lovak**. Rendes körülmények között a lovak csak 25 évig élnek. Egy angol ur tulajdonában volt azonban 39 és 40 éves ló is, sőt ritkaságként emlegetnek egyet Merseyben, mely 62 évig élt.

* **A legnagyobb baba-gyűjteménye** I. Vilma holland királynőnek van. Legutóbbi születés napján 50 óriás babát kapott, melyek mindegyike az ország különböző ezredének egyenruháját viseli s e mellett 50 ugyanily nagy udvari hölgyet. Számos játéka közt legértékesebb egy nagy babaház, 22 szobával, mely 6000 forintba került. Van azonban ennél sokkal értékesebb babaház, melyet eredetileg Nagy Péter császár számára készítettek és most Utrechtben van, ez 25,000 ezer forintba került, mert igen sok rajta az arany, elefánteset és az ékszer.

* **A híres Krupp-féle esseni gyárban** jelenleg 74,000 ember keresi meg kenyérét, így az «ágyukirálynak» több alattvalója van, mint Schaumburg-Lippe, Waldeck és Reuss hercegi uralkodóknak.

A MAGYAROK BEJÖVETELE.

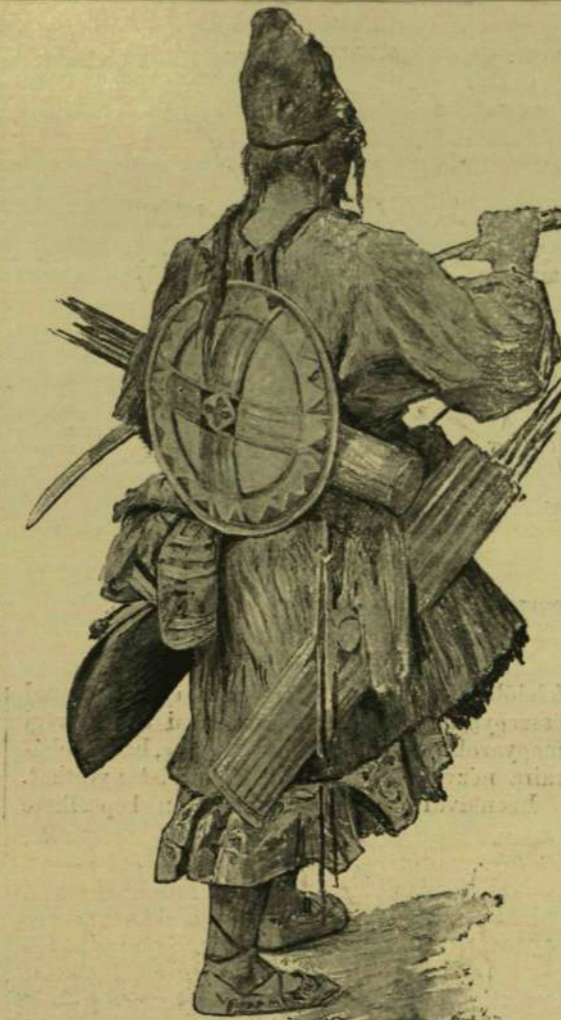
Feszty Árpád körképe.

Hosszas, gondos és nehéz munka után elkészült immár a honfoglalásra vonatkozó nagy körkép, melyen Feszty Árpád vezetése mellett a művészek egész csapata dolgozott mintegy harmadfél évig.

A meglepő művészi alkotás ott szemlélhető az Andrássy-út végén emelkedő sajtósági oszlopok körönd-épületében, a mely díszes külsejű nagy alkotmány kizárólag csak azon célra épült, hogy ennek az egyetlen óriási képek szállást adjon.

A ki látta már kívülről ezt a tekintélyes terjedelmű, palotaszzerű épületet, nagyságából következtetheti, hogy mekkora lehet a benne elhelyezett kép, mely egész belsejét elfoglalja. Milyen kép lehet az, a melynek magának egy külön nagy épület kell!

E kerek szabású épület 40 méter átmérőjű, 31 méter magasságú s külön szerkezetű lépcső vezet fel bele a nézőtérre. Szellőztetése villamos gép által történik, hogy mindig üde levegő legyen benne. Fűtésre is be van rendezve, s a melegt a földalatti helyiségek fűtő készülékei szolgáltatják. A körépületet 17 nagy villamos lámpa és 60 izzó lámpa fogja világítani. Lesz a tetején egy olasz modorú függő kert is, mely forró nyári napokon kellemes üdülő helyül szolgál, s bájos kilátást nyújt az Andrássy-út városligeti torkolatára.

Harcos.

Szláv foglyok.

Gyalog harcizosok.

Lovas vitézek.

A győzelem kikiáltója.

FESZTY ÁRPÁD «A MAGYAROK BEJÖVETELE» CZIMŰ KÖRKÉPÉNEK VÁZLATAIBÓL.

belső falán fut köröskörül, úgy, hogy vége sehol sem látszik, s bármerre tekint az ember, mindenütt csak a változatos kép egyik vagy másik részletét látja.

A nézőtér, melyen egyszerre vagy 250 ember fér meg, a körkép közepén emelkedik, s tulajdonképen maga is a nagy képek egy részlete. Mert e körképben a természetes valóság csodálatosan össze van olvasztva a festett színekkel. Mindjárt a nézőtér falai alatt, melyek egy szláv földvárát állítanak elénkbe, ott látjuk az innen a falakig terjedő térséget természetes füvel zöldellő mezőkkel, sziklás szakadékokkal, igazi, félig leégett szláv kunyhókkal, szétszórt fegyverekkel s más természetes tárgyakkal borítva, sőt egy patak is zuhog lábaink alatt, mely szintén igazi vizet zuhogtat szakadékos, sziklás medrben.

Minden természetes tárgyaknak aztán folytatása következik festve a tulajdonképeni képen, s a mint aztán ezek a festett dolgok a valódiakkal összeolvadnak, az valami bámulatos és meglepő, s az egész olyan színben tűnik fel, mintha nem is képet, hanem valódi természetes tárgyakat és alakokat látnánk.

A mint az ember bemegy a körképbe s felér a nézőhelyül szolgáló favárba, rendkívül meg van lepelve, s szinte kételkednie kell, hogy jól lát-e? Hiszen úgy tetszik, mintha nem be jutott volna abba a köralakú épületbe, hanem ki az Isten szabad ege alá s ott hirtelen egy nagyszerű, egy felséges vidéken találja magát. Méréföldre

ellát a szem s bámulva gyönyörködik a remek tájképben. Ott látszik a vadregényes *verezkei szoros*, a *munkácsi* erdős hegyláncok, a messze távolból elélesilognak a *szolyvai havasok* fehérle ormái, dél felé pedig gyönyörű síkság terül el, a melyen ott kigyózik végig hullámozó vizével a Latorca, messze, messze, a meddig csak a szem ellát.

E remek tájkép felett pedig a kékellő égbolt terül el, — azt hisszük, hogy az igazi eget látjuk, — melynek bárányfelhői közül előtér a napsugár, beranyozza a havasokat, az erdős hegyeket, a sziklák kopár köveit s visszacsillog a távolban folydogáló Latorca vizéről. A láttani csalódás s a festő művészet összehatásának csodálatos eredménye ez.

Ha semmi nem volna egyéb e képen, csak maga e felséges táj, már akkor is nagybecsű volna ez alkotás, mely így is teljes mértékben le tudná bilineselni a szemlélő figyelmét. Pedig még ez csak keret, kerete a tulajdonképeni képek, mely a magyarok bejövetelet ábrázolja, a mint ezer évvel ezelőtt Munkácsán a haza földjére benyomultak.

Száz meg száz alak nyüzös, sűr-forr előttünk sajtósági öltözetekben, lovas és gyalog alakok, magyarak, szlávok, férfiak, asszonyok, öregek és ifjak; sikon, hegyoldalon, szakadékokban, mindenütt. Az ember azt sem tudja, ébren van-e vagy álmodik?

A szlávok már meg vannak verve, csak itt-ott

Magyar harcosok

látható még egy-egy kisebb ellenálló csoport. A győztes magyarság nagy csapatokban vágat előre. Szint' úgy hallik a diadalmas vitézek csata-kiáltása, vágatató lovaik dübörgése, az elgázolt sebesültek jaja, s a nyilak süvöltése, kardok pengése összezavarodik a szláv asszonyok sikoltozásával.

Árpád pedig főembereivel ott áll egy dombtetőn. Nem a csatát intézi már; hisz le van verve az ellenség; hanem a hegyekkel, síkokkal, mocsarakkal változó fenséges tájat, — az új, ismeretlen haza egy részét, — szemléli elgondolkozva. A kép másik oldalán a magyarság egy része már áldozáshoz készül a diadal öröme. Egy szép fehér mént vezetnek a daliák a hevenyészett máglyához, mely előtt kivont karddal ott áll a táltos, hogy leszúrja s feláldozza a mént Hadúrnak, ki e mai győzelmet adta. Körül fiatal leányok táncolnak, s illatos füveket szórnak a máglyára.

Szanaszét füstölő romok látszanak: a csata közben felgyújtott szláv favarak romjai. Látnunk nehány ós szláv barlanglakást, kívül emberkoponyákkal díszítve; ott mereszkednek otromba bálványaik is, melyek előtt hiába gőzölög még most is az emberáldozat, hiába rimánkodnak hozzájuk a fogoly szlávok, vége mindennek: a mai naptól kezdve új nemzet itt az úr! A réginek legjobbjai ott feküsznek szanaszét felkoncsolva, lekasabholva a véres csataterden; a kik megmaradtak, rémülten futnak az erdők, mocsarak rejtekébe, vagy pedig fogolyként, összekötözve, szomorúan várják további sorsukat.

A távolból látszik, a mint a magyarság asszonyai, gyerekei, nyájai vonulnak be végtelen csapatokban az új hazába. Rengeteg menések, nyájak lepik el tündérféle a térséget s a sok, czifránál czifrább ernyős szekérnek is sem vége, sem hossza.

Az asszonyok és gyerekek leginkább ezeken az ernyős szekereken jönnek s rikító ruházataikban kíváncsian szemlélik a véres hullákkal borított új hazát, a rengeteg erdőt, napsütötte hegyormokat, csillogó tócsákat, vizeket.

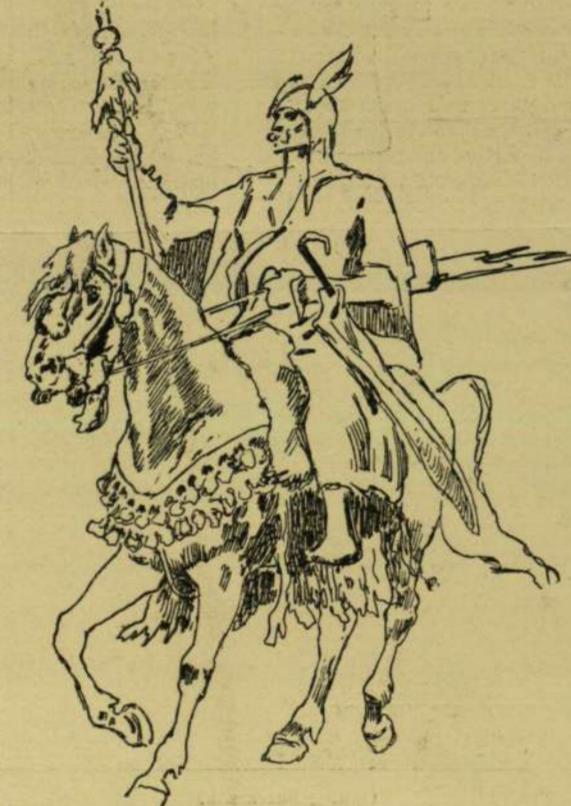
Ott jön a fejedelem felesége is. Négy ökor húzza, széltében befogva a díszes ernyős szekeret, a melyből az ékes öltözötű úrnő nyugodtan, méltóságosan néz kifelé, mintha valami trónuson ülne. A szekér két oldalán egy-egy rúdon bika-koponyák s hadi bárdok vannak kitűzve, jelül, hogy ott fejedelmi személy utazik.

Nehány nő bivalyháton lovagol, s úgy megüli a különös paripát, mintha ránótt volna. A podgyaszok nagy részét is bivalyok hozzák, folszerszámozva, vörös álladzóval, czafrangokkal felezicizomázva szépen. Mindezeket több lovas és gyalogharcos alakkal rajban is bemutatjuk, melyek bár természetesen nem érhetik el az eredeti festmény hatását, mindazonáltal fogalmat nyújthatnak a kép művészi és történeti becséről s rendkívüli érdekességéről.

Ez a kép nemcsak tárgyánál, művészi becsénél s a meglepő látni családánál fogva lesz rendkívül érdekes és vonzó, hanem azért is, mert az akkortáji viseletet, fegyverzeteket, eszközöket, stb. a lehető legnagyobb történeti hűséggel tárja szemünk elé.

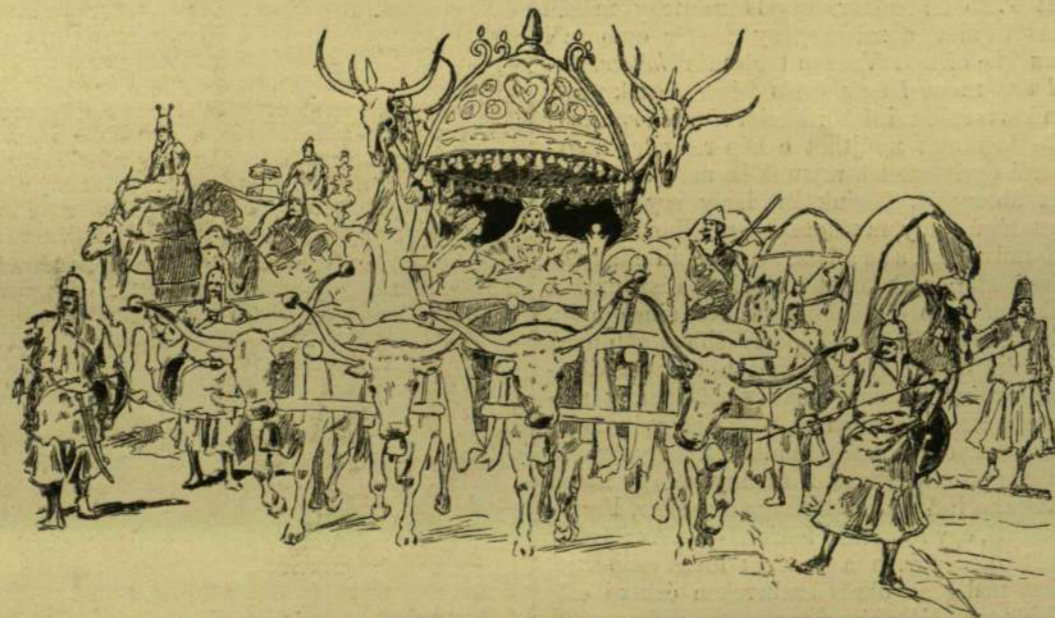
Feszty Árpád, a kép alkotója, ugyanis a legszorgosabb tanulmányokat tette a végből, hogy lehetőleg mindent a történeti hűségnek meg-

felelőleg festhessen. Ezért nagy szorgalommal összegyűjtött minden adatot, a mi csak a régi magyarok ruházatára, fegyverzetére, hadi szokásaira nézve felvilágosítást, tájékoztatást nyújthat. Ezenkívül összegyűjtött minden képzelhető

Zászlótartó.

eszközt és szerszámot, a mi csak e tárgyra vonatkozhatik. Ós-szláv tűszőt, tatár kucsmát, régi ázsiai sisakokat, kardokat, nyilakat, buzogányokat, kürtöket, nyuszt bőröket, szövöttek halomszámra szerzett be mindenünnen. Még az arczokat sem csak úgy találmorra festette. Jó magyar

A fejedelem nejének kocsjja.

FESZTY ÁRPÁD «A MAGYAROK BEJÖVETELE» CÍMŰ KÖRKÉPÉNEK VÁZLATAIBÓL.

arcok kedvéért összejárta a fél országot; ha meg szláv arc kellett, alapos szemle alá vette a fővárost építő tótokat, s a legjobb Szvatopluk-képeket összeválogatva, bevitte a műtermébe, s most ott szerepelnek a körképben: ki legyőzött szláv vezér, ki fogoly, ki meg vérző hullá, ha mindjárt azóta a legvigabban hordja is megint a téglát az épülethez.

A mint említettük a művészek egy egész csapata segédkezett Fesztynek egy nagy munka elkészítésénél. Vágó Pál, Spányi Béla, Ujváry Ignác, Pállya, Olgay, Barry, Mihalek vettek részt hosszabb, rövidebb ideig a munkálatokban.

Szóval igen gondos és beható tanulmányozás után készült el a nagy kép, a mi becsét természetesen rendkívül emeli; s azon kívül, hogy a szemlélőt gyönyörködteti és a legnagyobb mértékben meglepi, még a lehetőséghez képest szemléltetővé is teszi ezer év előtti őseink viseletét, fegyverzetét, valamint az itteni régi szláv népség lakásait, bálványait, ruházatát stb.

Ha végig néztük e nagyszabású alkotást, azzal a meggyőződéssel hagyjuk el a körépet, hogy ezen képpel nemcsak hazai művészetünk aratott dicsőséget, hanem fővárosunk is egy igen nevezetes és vonzó látványossággal gazdagodott.

MÁTYÁS KIRÁLY LOVAS SZOBRA.

Ifjabb Vastagh György pályaműve.

Illetékes körökben sokszor kifejezték azt az ohajtást, hogy mily kívánatos volna, ha történetünk sok nagy alakjának emléke országzserte érezben is meg lenne örökítve.

E tekintetben Kolozsvár jó példával jár elől. A legdicsőbb magyar király, Hollós Mátyás szobrára hirdetett pályázatot.

Művészeink szép számmal és figyelemre méltó jeles alkotásokkal jelentkeztek.

A pályázók sorában a város szülőlté, a jeles ifjú művész, ifjabb Vastagh György is megjelent, meleg érzéssel, fiúi kegyelettel mutatta be művét szülővárosa közönségének.

Az ifjú művész komolyan és lelkiismeretesen fogta föl feladatát. Mielőtt művéhez kezdett volna, tanulmány-útra kelt. Hónapokig tartózkodott Párisban, az izlés e metropolisában, hangyaszorgalommal tanulmányozta a nagy francia művészek monumentális remekait. Haza térve, egy fiatal művész nemes ambíciójával alkotta meg pályaművét.

A lovas alak keretét a Mátyás korabeli gót-román stílt választotta. Alakjait mintegy történeti keretben kívánja bemutatni s a néző képzeletét az építészeti környezet révén a multba vezetni vissza. E részben a budavári Mátyás templom gazdagon szolgáltatja a felhasználásra alkalmas motívumokat.

Mátyás király lovas alakja két apródjától követve egy négy nyílású gót kapu aljában jelenik meg. A kapu tetejét stilszerű kupola zárja s ennek befejezését egy fákyát tartó szárnyas nemtó adja meg. A gyűrűt tartó hollót szintén szerencsésen alkalmazta a művész s a talapzatra román motívumként igen oda illik a sárkány-alak.

FESZTY ÁRPÁD «A MAGYAROK BEJÖVETELE» CÍMŰ KÖRKÉPÉNEK VÁZLATAIBÓL. — MAGYAR VEZÉREK.

A fiatal Mátyás királyt látjuk magunk előtt jobbajával buzogányát, baljával a ló kantárját tartva. Fején sastollas süveg van, hátáról mentéje festői redőkben omlik le. Gazdag alakú öv díszíti derekát, — hü utánzata a Mátyás korabeli ékszereknek. A király alakjában a művész a természetes egyszerűséget ohajtotta leginkább kiemelni.

A jó fajta magyar ló kitűnően van jellemezve s nagy tanulmánynyal és kiváló értelemmel mintázva. Az által, hogy fejét lehajítja, az alak jobban kimagaslí.

Kedves látvány a két kis apród. Az egyik a dárdát s a híres hollós pajzsot viszi, a másik a lovat vezeti, az akkori idők módja szerint.

A művész fölfogása azt mutatja, mintha valamely ünneplés menet keretében pillantanók meg a nagy király alakját.

Gondos részlet-tanulmány, túllépve, a vázlat keretén s bizonyos közvetlenség a föl fogásban jellemzik ifj. Vastagh Györgynek e kiváló műgondal s a monumentáliszmus iránt erős érzékkel alkotott művét.

Most először látjuk a jeles ifjú művészt nyilvános pályázaton megjelenni s a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy éppen szülővárosának művelt közönsége előtt van alkalma sok szép reményre jogosító tehetségét ez irányban is bemutatni. Ö.

JÓSIKA EMLÉKÜNEPE

A KISFALUDY-TÁRSASÁGBAN.

A Kisfaludy-társaság külön ünnepet rendezett néhai nagyérdemű elnökének, b. Jósika Miklós születésének századik évfordulója alkalmából. Május 5-ikén délután ment végbe az emlék-ünnep az

akadémia felolvasó-termében, mely egészen megtelt hallgatósággal. Az elnöki emelvény mögött öröklőd lombok és babérfák között Jósika mellszobrát állították fel. A sikerült szobrot Strobl Alajos mintázta s a kiállított gipsz-minta után karrarai márványból fogja megfaragni.

Az elnöki asztalnál Gyulai Pál, Szász Károly és Boethy Zsolt ül.

Gyulai Pál elnök ékes szavakkal áldozott a

Kisfaludy-társaság volt elnöke és dísz emlékeztetőnek, s visszapillantott a harminczas és negyvenes évekre, midőn hosszú álmából fölébredve, ismét magyar lett a magyar, s épen oly lelkesedve küzdött a nemzeti műveltség, mint az alkotmány reformja nagy eszméért. Nemcsak a politikai, hanem az irodalmi téren is folyvást új tehetségek tüntek föl s különösen költői irodalmunk indult gyors fejlődésnek. A lyra, eposz és dráma már jeles költőket mutathatott föl, csak a regény maradt parlagon, az újabb kor legkedveltebb műfaja. Ekkor lépett fel Jósika, a harminczas évek derekán, s egyszerre meghódította a közönséget, sőt közönséget teremtett. Azt hozta a magyar elbeszélő irodalomnak, a minnek ez leginkább híjával volt: kevés iskolai tudományt, de annál több élettapasztalatot, a hazai és külföldi társadalom sokoldalú és közvetlen ismeretét, világias modort, élénk szellemet, a mely a pusztá feeseget is érdekessé tudja tenni. Kezdeményezője és alapítója lett irodalmunkban a modern regénynek, társadalmi rajzaival, részletező körülményességével és széles epikai menetével. E dicsőségét se az idő, se az izlés változásai nem boríthatják homályba s a késő nemzedék is kegyelettel fog róla megemlékezni, mint a magyar regényirodalom atyjáról. — De van Jósika pályájának egy más, nem kevésbé fényes oldala. Nagyrészt történelmi regényeket írván, mintegy kiegészítette, sőt fokozta epikusaink hatását, kik a mult dicső emlékeit elevenítették fel, szemben a diastelen és elfajult jelennek. Jósika a régi magyar köz- és családélet megható jeleneteit festve, egy újabb, nemzetibb társadalom mellett igazott. S erre ő, mint erdélyi mágánus, különösen hivatott volt. Az erdélyi arisztokráciának nem volt szüksége visszamagyarosodni, mert soha sem nemzetietlenedett el. Erdélyben a mágánusok jól ismerték hazájok történelmét, mely kivált a nemzeti fejedelmek idejében szoros kapcsolatban volt családunk történetével. S alig mult el egy százada, hogy Apaival beza-

PODGYASZ-SZÁLLÍTÓ BIVALY.

FESZTY ÁRPÁD «A MAGYAROK BEJÖVETELE» CÍMŰ KÖRKÉPÉNEK VÁZLATAIBÓL.

A Magyar Tájszótárból, melyet dr. Szimanyi József egyetemi tanár az akadémia megbízásából szerkeszt, megjelent a 4-ik füzet, az „egérfog” és „fona” szavak közé eső anyaggal. Nyelvünk tájszavainak becses gyűjteménye, melyet a nyelvészet és az irodalommal foglalkozók oklással használnak. Kiadja Hornyánszky Viktor s egy füzet ára 1 frt.

A képviselőházi napló tárgy- és névmutatója. Endrődi Sándor, a képviselőház naplójának szerkesztőjét hasznos munka elkészítésével bizta meg b. Bánffy Dezso elnök. Összeállítja a képviselőházi napló betűrendes mutatóját, melyből az ülések tárgyait, a szónokokat könnyen ki lehet keresni. Ezzel hozzáférhetővé lesz az a nagy és becses anyag, amely eddig jóformán kihasználatlanul hevert a Ház könyvtárában, mivel a kutatás, minden segéd-eszköz hiányában, rendkívül nehéz volt. A nagy gondnal és fáradsággal készülő műből eddig két füzet jelent meg, amely az 1861-től 1868 ig terjedő kötetekhez szolgál mutatóval. Az első füzet tárgy-mutató, a második névmutató.

Az orsz. m. kir. statisztikai hivatal „kiadványainak” 1894. évi sorozatára hirdet előfizetést. Ez a sorozat tartalmazni fogja a „Magyar Statisztikai Évkönyvet” és a fontosabb adatgyűjtések részletes eredményeit a „Magyar Statisztikai Közlemények”-ben. Az „Évkönyv” ez évben is felöleli a statisztika minden ágát. — A „Magyar Statisztikai Közlemények” kötetei tartalmazni fogják a Magyar korona országainak 1893. évi áruforgalmát, az 1892. és 1893. évi népesedési mozgalmat és az 1893. év elején végrehajtott cigányszámlálás érdekes eredményeit. A f. évi kiadványsorozatban megjelenő összes kiadványoknak előfizetési ára, díszes vászon kötésben 5 frt.

Új zeneművek. Bárd Ferencz kiadásában megjelent Verő György új operettjének a „Virágcsatá”-nak zongora-kivonata az összes dalokkal; ára 8 korona.

Operaszínház. A saison bezárlatának küszöbén még két eredeti új-donságot hozott színpadra az opera. Az egyik „Arden Enok”, zenéje Raiman Rezsőtől, a másik egy ballet: „Eszaki fény” Poldini Edétől.

„Arden Enok” szövegét Tennyson híres költői elbeszélése után Gross Károly igyekezett zene alá dolgozni és Radó Antal fordította le. A nagy angol költő meghatón írja le a sze-gény tengerész, Arden Enok történetét, ki hajótörést szenvedett, sokáig van távol, mindenki régen halottnak hiszi már s mikor végre hazatér, feleségét más férfinél és boldogan találja; hogy tehát ne zavarja boldogságát, elbujdosik. Az egyfelvonásos kis opera szövege zilálton adja a gyengéd történetet, nagy része elbeszélésből áll, színpadi cselekvény nélkül; csak egy mozgalmas része van, az: mikor Enok belép a házába, hol karácsonyestére készül a boldog család. Az opera stíljéhez a lírai és epikai helyekből álló szöveg nem illik, mert Raimann a dallamokat mellőzi, Wagner követői közé tartozván. Ezért legjobban az a drámai rész sikerült, mikor Enok megjelenik. Raiman, ki veszprémi születésű, s egy ideig a gr. Esterházy-féle tatai színházban is karmestere volt, határozott tehetséggé zeneszerző, s már több operettet írt, egy kisebb operáját „Színam pasát” pedig 1890-ben operaszínházunk mutatta be. Új dalművet barátságosan fogadta a közönség. Takács, Vasquez grófné és Szarovatka énekeltek hatásosan a szerepeket. — Poldini Edé balletje, az „Eszaki fény” az esküzmű-között játszik, kik közé eltévődött utazók kerültek, s van benne jegesmedve tánc, hópehely tánc, hókirálynő, éjszakai fény s tarka zene-egyveleg, több csinos részszel.

Az „Ember tragédiája” 100-ik előadása. A nemzeti színházban folyó hó 13-ikán (pünkösdvasárnap) ünneplik meg az „Ember tragédiája”-nak 100-ik előadását.

Ez olyan siker, minőt magyar színmű a nemzeti színház több mint félszázados fennállása óta nem ért el. Szígligeti két népszínműve: „A csikós” és a „Szökött katona” ugyan 100-nál több előadást ért meg, de a míg az első 1847-től 1875-ig, tehát 28 év alatt 109-szer, a „Szökött katona” pedig 1843-tól

1875-ig, vagyis 32 év alatt 114-szer került színpadra, az „Ember tragédiája” a 100-ik előadást 11 év alatt érte el. Ezeket kivül 100 előadást sem eredeti, sem idegen darab nem ért el. A 100-ik előadáshoz legközelebb a „Bánk-bán” jár, melyet 1839 óta maig 92-szer adtak elő a nemzeti színházban. Madách remekműve Paulay Ede színpad alkalmazásával 1883. évi szeptember 21-én került először színpadra.

A műcsarnok kiállításának nyertesei. A tavaszi műkiállításra kitűzött díjak fölött e hó 4-én ítélték a bírálók. Csak a 300 frtos Ráth-díj sorsa maradt ekkor függőben, minthogy a pályabírók tagjai közül kettő akadályozva volt a megjelenésben. A vizsgálatok kitűzött Esterházy-díjat (300 forint) Neogrady Antal nyerte el hat vadászati képével. A Róki Szilárd 1000 frtos jutalmát Tóth László „Szépség, pénz, szellem” című három nagy festménye kapta; a műpártolók körének 1500 frtos ösztöndíját pedig, mint előlré látható volt, Ujházy Ignác „Mária Jézussal” festménye, melyet lapunk egyik utóbbi száma mutatott be. A Ráth-féle 300

lós, Budenz József, Salamon Ferencz, Szabó Károly és Szvorényi József arcképet lefestetik a képes terem számára. A Szabó József halálával megüresedett igazgató-társági helyre Vambéry Ármint választották meg; a harmadik osztály titkárául pedig dr. König Gyulát. Ezután az új tagok választására került a sor.

Az I. osztály jelöltjeit mind megválasztották: rendes taggá Volf Györgyöt, levelező taggá Badics Ferenczet; külső tagokká: Karabacsok Józsefet és Blaydes Fridriket. — A II. osztályban rendes tag lett: Plósz Sándor; levelező tagok: Fayer László, Ráth Zoltán, Pólya Jakab. — A III. osztályban tiszteleti tag: gróf Teleki Samu; rendes tagok: Klug Nándor, Lengyel Béla, Horváth Géza és Koch Antal. Levelező tagok: Rados Gusztáv, Kossuth Tamás és Hankó Vilmos. Külső tagok: Sir Thomas Spencer Wells, Klerics Ljubomir, Zsujovics János. Az ajánlottak közül nem kapták meg a két-harmad többséget: Fekete Lajos, Bókai Árpád és Schwimmer Ernő. A külső tagok közül: Alfred Russel Wallace és Vogel C. H.

A történelmi társulat május 4-ikén rövid ülést tartott Thaly Kálmán elnöke alatt. Szilágyi Sándor titkár bemutatta gr. Széchenyi Antal udvari főmármossal levelet, melyben elfoglaltságát hozván föl, a társulat elnöki tisztjétől lemond. A levél február 10-ikéről szól, de a társulathoz csak ápril utolsó napjaiban érkezett. A levelet zárt ülésben tárgyalták, a nyílt ülésben aztán Thaly Kálmán elnök jelentette, hogy „mivel a lemondás éretlenségét megfontolás gyümölcsének látjuk, ajánlja, hogy a társulat vegye azt tudomásul.” Tudomásul is vették. Az ülés végén dr. Borovszky Samu indítványt tett, hogy Salamon Ferencz mellszobrára érdeklődés a társulat kihatósabb mozgalmat indítson. Az indítványt a júniusi közgyűlés fogja tárgyalni.

A magyar írók segélyegylete a múlt héten rendkívüli gyűlést tartott, melyen megváltoztatta alapszabályait oly irányban, hogy a segélynyújtást és jótékonytáji tevékenységét gyakorolhassa.

MI UJSÁG?

Huszonégy szótöbbség. A főrendiház ennyivel vetette vissza a polgári házasságról intézkedő törvényjavaslatot, melyet a képviselőház oly nagy többséggel, 175 szavazattal fogadott el. Négy napos vita előzte meg a főrendiházban a szavazást, mely aztán e hó 10-én következett be. Az összes főpapság, a Bécsből lejtett udvari méltóságok, több indigena magnás, s a konzervatív főrendek álltak csatarendben s győztek is. A közhangulat meglehetősen izgatott volt a főrendiház egész tárgyalása alatt, mert körülbelül látható volt a törvényjavaslat sorsa.

A muzeum előtt nagy csoportok álltak, s tartózkodás nélkül adtak kifejezést egyesekkel szemben az ellenszenvnek, vagy rokonszenvnek. Ilyen hangok és zsvajok közt jutottak föl a méltóságos főrendek a muzeum nagy kőlépcsőzetén, s ilyen kar fogadta lejövetelükkor is. Különösen nagy és hangos volt a tömeg a szavazás napján. Ekkor a muzeumi kert el volt zárva, de az utcaonkán arról birtokba vált a gyülekezés. Lovas és gyalogrendőrök jelentek meg, a fal mellé szorítva a mozgékony tömeget, mely azonban így is nagyon határozott módon adott kifejezést a törvényjavaslat ellenzői iránt táplált érzelmeinek szavakkal és mozdulatokkal, lett légyen az illető főpapi talárban, katonai egyenruhában, vagy salakabátban. Déli harangzás után a szavazás megtörtént, a ház tagjai kettesével, hármassal jöttek le, s hintóknak hajtottak el a tömeg közt, mely folyton zuggott és a szölamok közül me a választottakat kereste, hanem a rövidebbeket. A rendőrök nem nem épen kiméletesen bántak a tüntető közönséggel s többeket bekísérték.

A képviselőház a főrendiház üzenetének meghallgatásakor ismét előveszi a törvényjavaslatot,

újra visszaküldi a főrendiháznak változatlanul, mely aztán pár nap múlva ismét szavazással dönti el, hogy megmarad-e előbbi határozata mellett. Remélik, hogy akkor másképpen üt ki a szavazás. A szabadelvű párt e hó 10-én este a pártkörben meglelt minisztereket, kivált Wekerlét és Szilágyit zajos ovációkban részesítte, s meglelégedéssel értesült, hogy a kormány ragaszkodik a törvényjavaslatához.

* Az új országház bokréta-ünnepe. Az országház kőműves és kőfaragó munkái már készen vannak. Maga a kormány is országra szóló eseménynek tekintette a hatalmas falak elkészültét. Épen azért nemcsak megengedte, hogy az építést vezető műszaki alkalmazottak és az építésnél fáradozó munkások befejezésül örömmünepet tartsanak, hanem, hogy ez ünnep napját annál emlékezetesebbé tegye, 16,000 frtot utalványozott részökre azzal a megfigyással, hogy 6000 frtot a műszaki tisztviselők, 10,000 frtot pedig a munkások közt oszszanak ki jutalmul. A munkásokra nézve, kiknek száma 800 főnél többre megy, úgy jártak el a jutalmazásban, hogy azokat részesítették nagyobb adományokban,

A szobor-alak jobbfelől.

Mátyás király emlékszobra.

A KOLOZSVÁRI MÁTYÁS-SZOBOR PÁLYÁZAT. — Ifj. Vastagh György pályaműve.

A szobor-alak balfelől.

a kik legrégebben foglalkoznak az építésnél; de a legutolsó munkás jutalma sem volt kevesebb, 4 frtnél. E mellett az építkezésre felgyűlt országos bizottság lakomát és táncmulalmat is adott az ünnepelő munkásoknak. A bokréta-ünnep lefolyása következőleg történt.

A roppant épületnek a déli szárnyát környező állványok föl voltak lobogóva s a törvényhatóságok színes czimereivel megrakva. Ezek mögött a déli homlokfalat illeszes kárpitozás borította. E díszítő-művészetek táján egy nemzeti színű s félkör alakú ernyő emelkedett a magyar korona másával. Ez alatt egy paizs alakra szabott áttetsző vászonlap feszült, melyre az éptés, főintézőknek nevei voltak óriás betűkkel fölírva, s déli sorban Ó Felsőgeik, a király és királyné nevei, aztán Wekerle Sándor miniszterelnök, gr. Tisza Lajos, mint az építő bizottság elnöke és annak tagjai, Steindl Imre műegyetemi tanár, művezető építész, Szumrák min. oszt. tanácsos, Ney Béla min. oszt. tanácsos műszaki ellenőr, Tandor Ottó építész, művezető helyettes stb., mindenik után egy-egy „eljen” írván. Este a vászon-pajzs mögött lámpákat gyújtottak, melyek fényénél még szebben voltak láthatók, mint nappal. Az állványok karfiái szintén színes szövetekkel voltak kárpitozva; e mellett zöld galycák is pompáztak mindenütt.

A fő díszítmény előtt állott a meghívott vendégek számára emelt térs páholy, melyet csakugyan egészen megtöltötték a kormány képviselői, kiket Tarkovich József államtitkár vezetett, és az építési igazgatóság tagjai.

Az ünnepelés napja, szombat, hűvös, esős volt; ez azonban nem hatott zavarólag. Délután négy órakor indult a munkások nagy serege az ünnepelés helyére. Elöl egy katonai zenekar haladt; ezt hat

pár fehér ruhás munkás leány követte, kik után meg a kőfaragó munkások, majd pedig a többi munkások lépdelték szép sorban, párosával. A nagy menet font a főhomlokzat parkányán soraközvén, előlalt a munkások szónoka, Hörcher József főpallér, s beszédet intézett a kormány képviselőihez, dicsőítve az építést ezen legújabb remekét s lelkesen életvétén előbb az uralkodó királyi párt, majd a miniszterelnököt s az egész kormányt, a végrehajtó bizottságot, és Steindl Imrét, az épület tervezőjét, alkotó mesterét.

Az ünnepelés hivatalos része után a megjutalmazott munkások lakomája és mulatsága következett.

A királyné a magyar festőkről. Erzsébet királyné e hó 8-ikán megszemlélte a nemzetközi műkiállítását. A királyné külön megmuttatta magának a király által megvásárlásra kiválasztott képeket és nagy elismeréssel nyilatkozott egyes művekről. Mikor a magyar osztályba lépett, így szólt: „Valóban ez az osztály mindig a legérdekesebbek egyike; az

A honfoglalás körképe. Fesztay Árpád nagy körképét, mely a magyarok bejövését tünteti föl, szombaton délben mutatják be a sajtó képviselőinek a városligetben e czélnél emelt épületben. A nagy közönség számára is megnyílik pünkösd vasárnapján.

Arany János emléke a Margitszigeten. A nagy költőnek utolsó éveiben legkedvesebb üdülőhelye a Margitsziget volt, a hol még áll a tölgyek alatt a pad, melyen a költő órákon át pihenni szokott. Aranynak e kedves helyét meg akarja örökíteni Strobl Alajos szobrász, a kinek műtermében már készen áll a margitszigeti emléktér. Strobl a margitszigeti tölgyek alá egy kőpadot tervez, melynek magas talárláján Arany János alakja látható domborműben. A padon a nézőtől balra Pirokska, Arany unokája ül s mint a magyar Gógeniusznak jelképezője, habérkoszorút nyújt a merengő költő felé.

Rákóczi-szobor Kassán. II. Rákóczi Ferencnek lovas szobrót akarnak emelni Kassán. A bizottság meg is alakult a város törvényhatóságának tagjainból. A gyűlést akkor kezdi meg, mikor Kossuthi szobrára az adakozások véget érnek. Kassa város a fejedelem hamvainak behozatalára is mindent meg fog tenni. A székesegyházban akarja elhelyezni a

fejedelem anyja, nagybátyja és a többi családtagok mellé.

Tóth Kálmán szobra. Bezerédi Gyula szobrász már elkészült Tóth Kálmán szobrával, melyet szülővárosa, Baja emeltet a költőnek. A szobrot már e hóban Bajára szállítják.

A Baross-szobor vizsgálója. A Baross-szobor száztagnó bizottsága május 4-iki ülésben b. Podmaniczky Frigyes elnöke alatt foglalkozott Strobl Alajos szobrásznak az országos képművészeti tanácsához intézett levelével és a tanácsnak erre hozott határozatával. A bizottság többek felszólalása után kijelentette, hogy a bizottság korrekt eljárásának tudatában e beavatkozásokat, mint illetékteleneket visszautasítja.

Kossuth nővére, Ruttkayné asszony, e hó 10-én Turinba utazott, rokona, Ambrozovits Béla nyugalmazott miniszteri tanácsos kíséretében. Ruttkayné a Kossuth hagyatékának rendezése végett ment Turinba, a nyarat fűrdőn tölti és csak az őszre jön haza Budapestre, hol ezentúl állandóan fog lakni.

A 94 éves Brassai. A jeles tudós, Brassai Sámuel 94 éve mellett derült agyában, egészségesben, vidám kedélyvel éli napjait Kolozsvárt, hol ismeri mindenki az ősz szakállú, nagy és erős embert. Korán kel, délelőtt serényen munkához lát, (mindig sok dolga van), csillagászati eszközeivel feljegyzi a nap járását, délben mértékletesen ebédel, délután alszik, látogatókat fogad, zenét hallgat, s az estét társaságokban tölti. Az öreg Brassai bácsi korra s ismeretre Európa legkiválóbb tudósa. Nevezetes, hogy a kilencvennégy éves tudós többnyire pápa-

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLTMÁNYOK szabadalmazását eszközöl mind. államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
 Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett, Legrégebbi szabad. iroda. — Telefon.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság-váltóüzlete.
 Budapest, V., Nádor-utca 4.
 Mint kitűnő tőkebefektetést ajánlja a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4 1/2 százalékos adómentes zálogleveleit és 4 1/2 százalékos közszégi kötvényeit, melyek nála a mindenkori napi árfolyamon jutalékmentesen kaphatók.
 Teljesít tőzsdéi megbízásokat, díjmentesen bevált szelvényeket, elfogad betéteket folyó- (cheque) számlára, pénztári jegyek vagy betéti könyvekre, s azokat 4 százalékkal adómentesen kamatoztatja.
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság-váltóüzlete.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfitúró- és fehérnemű-raktára.
 BUDAPEST,
 IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a posta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Villamvilágítás. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve.
 Czégen öszen nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) czéggel.

Gerson Anna asszony
 BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (fételelet).

Buziás gyógyfürdő.
 Ujannon berendezve, villamos világítás, szénsavas vasas források, női bántalmak, vérszegénység, sápkór, vesefürvény, gyomor és bélhurut, idegbajok ellen kiváló orvosi tekintélyek által ajánlva, szénsavas meleg perzsgő fürdők, lap-(mór)-fürdők, colarisator fürdők, hidegvíz-gyógyintézet, vasuti állomás Lugas és Temesvár az állomásra társas kocsik és magánfogatok vannak kirendelve.
SCHOTTOLA ERNŐ gyógyfürdő-tulajdonos.
 Telefon.

„Toronyórák“
 palota, lakánya, gyári órák, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
 Ismét magyar gőz-órágyára Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
 Képes árjegyzék, költségszám. bérmentve.

A Magyar Asphalt részvény-társaság
 Budapest, Andrassy-út 30
 elvállalja jótállás mellett legelőnyösebben asphalt-burkolatok fektetését és nedves lakások, pinczék, stb. gyökerecsiszoztatását.
 Telefon.

Kereskedelmi bank felmondotta Kertész Tódor műiparú raktár üzlethelyiségeit.
Most alkalom nyílik 1000 meg 1000-féle czikk olcsó bevásárlására.

FÖLDESZ L. 5675
 puskaműves.
 Budapest, IV., Múzeum-körút 3. sz.
 Ajánlja dísan felszerelt raktárát, úgymint vadászfegyverek, Flobert és revolverek, épügy teljes vadász-felszerelések és töltenyeket.
 Javítások pontosan és olcsón eszközöltenek.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
Bombarnac Klaudius
 egy hirlaptudósító jegyzetkönyve
 REGÉNY.
 Irta VERNE GYULA.
 Francziából fordította
HUSZÁR IMRE.
 — 54 a szövegbe nyomott képpel. —
 Ára füzve 2 frt. — Vászonzótásban 2 frt 40 kr.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fényképezési gépek és készülékekből.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.
 Hirdetések felvételnek a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISTER.
 Sz.: 23586—94.
Versenyárgyalási hirdetmény.
 A Tisza-torok feletti Duna-szakaszon a f. évben végrehajtandó s mintegy 9278-00 köbméternyi földmunkából, 22,580-00 köbméternyi kőhányásból, 1960-00 m² kőkirakatokból, 4695-00 kavicságyazat készítésből, 2270-00 m² rőzseburkolatból, 3260-00 köbméternyi rőzsepokrózából és 3650-00 m² méternyi fa boronás mű készítésből álló mederrendezés vállalatba adása céljából a földmívelésügyi m. kir. Ministerium tanácsstermében f. évi május hó 28-án déli 12 órakor tartandó nyilvános versenyárgyalás hirdettetik.
 A szóban forgó mederrendezési munkák tervezete, valamint a kötetendő szerződés mintája és az annak kiegészítő részét képezendő általános és részletes építési feltételek, úgy nemkülönb az ajánlati feltételek az újvidéki m. k. folyammérnöki hivatalnál megtekinthetők, hol egyszersmind az ajánlati minta is megszerezhető.
 Kelt Budapestén, 1894 május hó 7-én.
 5758 **Földmívelésügyi m. kir. minister.**

CALDERONI ÉS TÁRSA 5697
 Budapest, IV., Váci- és Deák-utca sarkán.
Verseny- és vadász-csővek
 à tirage rapide és à foyér conservé legújabb szerkezettel gyors használatra alumínium és más anyagból sárga bőrtokban kettős látésővek domboru lencsékkel, 8 egész 16 szoros nagyítással másodpercz mutatók, lépésmérő s aneroid magasságmérő zsebben hordhatók távolságmérő, zsebkörzők nagyítóüvegek vadász-szemüvegek, mérőszalagok, lómentékek fényképezési készülékek amateur és turisták számára.
 — Képes árjegyzékek bérmentve állanak rendelkezésre. —

BOROSS TESTVÉREK
 fémáru-gyára Budapest, IV., Haris-bazár 37.
 Készít csoportokban összeállított konyha- és háztartási szereket minden fém-, vas- és fátárgyakkal együtt 25—500 frtig. Egyedül a szakban Bécsben az osztr. állami éremmel kitüntetett szab. szétrakható jégkészítők és fűthető fűrdőkádákat, fagyaltgépeket és fagyalt-tartályokat, sör- és bornémő asztalokat, pezsgető csapokat, sajátolt könyvököket. Ujdonosság! Hordozható gőzfűrdő. Amerikai fagyaltgép, szab. fűthető mosógépek. — Gyári főraktár Branner és társától Bécsből. Alpacca, alpaccacézst, packfong árukban. 5733
 Eladás nagyban és kicsinyben. Képes árjegyzék ingyen.

SCHLICK -féle vasöntöde és gépgyárészv.-társ. BUDAPESTEN.
 Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
 VI., külső váci-ut 29—35. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-ut 77. sz.
Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
 m élyítő és egyetemes aczél-ekék, eredeti SCHLICK- és VIDAT'S féle egyvasu ekék, talajmívelő eszközök, valamint Schlick-féle szab. „HALADÁS“ sorbavető gépek, Takarmánykészítő gépek, darátók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéveköto és marokrakó arató-gépek és fűkaszáló gépek, szállítható mezeli vasutak stb.
 Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

VASÁRNAPI UJSÁG

20. SZÁM. 1894. BUDAPEST, MÁJUS 20. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt, POLITIKAI UJDONTSÁGOK együtt félévre — 6.
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt, félévre — 4.
 Csupán a POLITIKAI UJDONTSÁGOK egész évre 5.—, félévre — 2.50
 Külföldi előfizetésekre a postalg. megfizetésű vitelljű is eszandolaj.

BÁRÓ VAY MIKLÓS.

1802—1894.
HA A SZÁZADOS TÖLGY KIDŐL: nagyot rendül a föld s nagy tér üresen marad utána. Csaknem százados tölgy volt az a nevezetes férfi is, a ki a közelebb múlt pünkösöd másodnapjának hajnalán dől ki az élők közül. Halála híret megilletődéssel fogadta az egész ország, s a közrészvét sajnálkozással tekintett arra a fényes helyre, a mely utána üresen maradt. Nem volt korszakalkotó, mint Széchenyi és Deák, sem a közrajongás bálványja, mint Kossuth; de kivirta s halála perezéig meg is tartotta a köztiszteletnek olyan mértékét, a milyennel minden korban csak igen kevesen dicsekedhetnek. Kegyelte őt a szerencse, mert olyan kivételes hosszúságú s mindvégig munkabíró étellel ajándékozta meg, a melyből közel hetven évet szentelhetett a hazai közügyek szolgálatára; kegyelte a nemzet, mert mindenkor csak arról volt módja meggyőződni, hogy feddhetetlen jellemmel párosult nagy tehetségeit pályakezdése óta az ő üdvére és boldogítására kívánta értékesíteni, s szándékainak tisztasága még akkor is kétségbe vonhatatlan volt, mikor törekvéseivel a közvéleménytől eltérő úton haladt; és kegyelte az uralkodó, mert a korona iránti hűségben, a fejedeleme és a nemzet közötti egyetértés buzgó munkálásában még az sem ingatta meg, mikor az önkényes uralom kormánya szabadság- és jószágvesztéssel sújtotta.
 «Mindent a hazáért, semmit a király ellen!» — ez volt a vezérelv, melyet társadalmi, politikai és államférfiai működésében folyvást szeme előtt tartott, s melyet minden tettében annyira meg is tudott valósítani, hogy annak sem egyik, sem másik részével soha kibékíthetetlen ellentétbe nem jutott. Innen érthető az a ritka népszerűség, melynek minden irányban örvendhetett, úgy szintén az a sokféle kitüntetés, mely hosszú pályáján úgy felülről, mint polgártársai részéről osztályrészeül jutott. Innen lett az a folytonos emelkedés, mely első fölépése óta fokról-fokra úgy vitte mind fölébb-fölebb, hogy csak nyolczvanhat éves korában állapodott meg, mikor a király és a kormány bizalma a politikai pályán elérhető egyik legmagasabb polczra, az országgyűlés főrendiházának elnöki székébe ültette.
 Eseményekben gazdag, eredményekben sike-

res, érdemekben fényes és munkában fáradhatatlan volt b. Vay Miklós élete. E század huszas éveitől kezdve mindenütt ott volt ő, a hol az új Magyarország fölépítésére ezelő nagy munkák történtek. Nem tört minden áron vezéri szerepre; de nagy műveltsége, kiválóan finom és szeretetreméltó modora, valamint a tevékenységre való készsége mindenütt előkelő helyet biztosított neki, s ő a részére nyílt mértékű fényessé tudta tenni szigorú kötelességérzetével, lelkesedésével és alapos tájázottságával, a minek ha egyben, vagy másban hiányát érezte, meg nem nyugodott, míg a kellő avatottságot

el nem sajátította. Mert nem szerepelni, hanem dolgozni és használni akart mindenben, a mire vállalkozott. Jellemző példa erre az, hogy a jogi pálya végezte után, mikor arról győződött meg, hogy úgy a közelebbi való tevékenysége, mint saját gazdasága érdekében is szüksége van műszaki ismeretekre, egy ideig abba hagyta a már megkezdett jogi pályát és 1823-ban Bécsbe ment a polyteknikumra, hol különösen a vízszabályozás körébe vágó tudományokkal foglalkozott, tekintettel az akkor napirendre került Tisza-szabályozásra.
 Báró Vay Miklós nagyszabású pályájának

BÁRÓ VAY MIKLÓS.

Koller utólagi fényképe után.